

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres:

Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk

3500552-1038113-PPGB

Bijlage(n)

-

Uw kenmerk

2022Z19464

Datum 8 februari 2023

Betreft Reactie op Manifest Menswaardige zorg voor elke burger

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Geachte voorzitter,

Op 13 oktober 2022 heeft u mij verzocht om een reactie op het Manifest "Menswaardige zorg voor elke burger" dat u op 12 september vorig jaar is aangeboden. Allereerst mijn excuses voor de late beantwoording van uw verzoek.

Inhoudelijk kan ik het Manifest onderschrijven en heeft het mij geraakt. Het pleidooi in het manifest raakt immers de essentie van de zorg. Hierin zouden respect, betrokkenheid en het voeren van een menselijke dialoog altijd centraal zou moeten staan. Het idee van 'discretie als bescheiden wijsheid' als belangrijke sleutel voor gelijkwaardigheid, spreekt mij aan. Deze wens, uitgesproken door een persoon die, tegen wil en dank, dagelijks ervaring heeft met zorgverleners en de systeemeisen van ons zorgsysteem, raakt ons allemaal. Niemand wil - wanneer ze in een afhankelijke positie komen te verkeren - als een nummer behandeld worden. In die zin is de roep om een menswaardige, persoonsgerichte zorg een oproep om de sociaal-culturele standaarden in de zorg voor álle burgers te veranderen. De vraag naar menselijkheid en daarmee echt persoonsgerichte zorg is simpel en complex tegelijk. Duidelijk is dat dit niet alleen vanuit Den Haag kan worden beïnvloed of opgelost. Dit moet met woord en daad in de haarvaten van beleid en uitvoering worden vormgegeven.

Na ontvangst van het Manifest zijn achter de schermen verschillende stappen gezet. Zo zijn enkele persoonlijke gesprekken met de opsteller gevoerd over het Manifest en haar ervaringen. Vervolgens is verkend hoe haar ervaringen zoveel mogelijk kunnen resoneren op de plaatsen die ertoe doen. Als eerste vervolgstap heeft dat geresulteerd in een voorstel voor een vervolgtraject dat wij in samenwerking met de opsteller en enkele ondertekenaars van het manifest uitwerken. Wij zullen dit gebruiken om bewustwording te bevorderen en zo nodig verder beleid te formuleren. De benodigde beweging vraagt om een cultuurverandering die we als samenleving met elkaar vormgeven.

Het is mijn streven om bestaand beleid en uitvoeringspraktijk te verrijken met de uitkomsten van dit traject zodat we het vergezicht van een menswaardige zorg, in realistische stappen, dichterbij kunnen brengen.

Hoogachtend,

de minister voor Langdurige Zorg
en Sport,

Conny Helder